

Broj: 03/2,03/11-05-18/09
Sarajevo, 28. 4. 2009.

IZVJEŠĆE o posjetu Republici Mađarskoj

Izaslanstvo Zajedničkog povjerenstva za nadzor nad radom OSABiH boravilo je u radnom posjetu Narodnoj skupštini i Nacionalnoj sigurnosnoj agenciji Republike Mađarske, od 23. do 25. ožujka 2009. godine.

U posjetu su bili:

- Mirko Okolić, predsjedatelj
- Šemsudin Mehmedović, član
- Slavko Jovičić, član
- Rudo Vidović, član
- Zoran Koprivica, član
- Sadka Đonko, tajnica
- Predrag Nikolić, stručni savjetnik
- Munib Isaković, Ministarstvo sigurnosti BiH.

Cilj posjeta bio je uspostava suradnje između Bosne i Hercegovine i Republike Mađarske u području parlamentarnog nadzora nad obavještajno-sigurnosnim službama i zaštite tajnih podataka.

Posjet je realiziran održavanjem sastanaka s predstavnicima parlamentarnih povjerenstava nadležnih za nadzor nad radom obavještajno-sigurnosnih službi te s predstavnicima agencija iz obavještajno-sigurnosnog sektora.

Posjet Državnom sigurnosnom tijelu (NSA) Republike Mađarske (24. 2. 2009)

U ime Državnog sigurnosnog tijela Republike Mađarske izaslanstvo je primio Mihaly Zala, ravnatelj NSA Republike Mađarske. On je zajedno sa svojim suradnicima predstavio rad NSA govoreći o pravnim okvirima sustava zaštite tajnih podataka, o području djelovanja strukture državne sigurnosti, o pitanjima industrijske sigurnosti, o informatičkoj sigurnosti (INFOSEC) i ispitivanju neželjenog zračenja (TEMPEST).

Pukovnik Atila Lajos, zamjenik ravnatelja i koordinator *twining* projekta zaštite tajnih podataka s BiH, upoznao je nazočne s trenutnom fazom realizacije projekta zaštite tajnih podataka između Mađarske i BiH.

Istaknuo je da je postignut veliki napredak u tome području, ali i da postoje određeni problemi koje bi trebalo što prije riješiti, poput procedura za nabavu tehničke opreme potrebne za rad državnog sigurnosnog tijela BiH, izmjene određenih zakonskih rješenja u ovome području te popune ljudstvom. Stoga je zamolio za podršku Povjerenstva u prevladavanju navedenih

problema. Istaknuto je kako su određeni rokovi zacrtani planom probijeni te je žurno potrebno usredotočiti se na rješavanje navedenih problema.

Mirko Okolić i ostali članovi Povjerenstva izrazili su punu podršku provođenju *twinning* projekta i obećali da će u svojstvu članova nadležnog povjerenstva za provedbu Zakona o zaštiti tajnih podataka učiniti sve što je u njihovoj moći na otklanjanju navedenih problema.

Mihaly Zala zahvalio se članovima Povjerenstva ističući da je posjet važan i za podršku provedbi projekta.

Sastanak s brigadnim generalom Sandorom Laborecom, glavnim ravnateljem Kontraobavještajne službe Mađarske (24. 2. 2009)

Ravnatelj civilne Kontraobavještajne službe, general Sandor Laborec, sa svojim suradnicima, primio je izaslanstvo Povjerenstva u sjedištu Službe.

Ukratko je predstavio rad Službe i značaj rada kontraobavještajnih službi u zaštiti nacionalnih interesa Mađarske. Naglasio je kako je priroda rada ovih službi takva da one djeluju i u zemlji i u inozemstvu, pa kada se govori o poštovanju zakonitosti rada kontraobavještajnih službi, to podrazumjeva poštovanje i nacionalnih i međunarodnih zakona. Istaknuo je geostrateški položaj Mađarske te činjenicu da ova zemlja kao članica NATO-a i EU graniči s Rusijom. Samim time je Mađarska zanimljiva i drugim obavještajnim službama.

U interesu je Mađarske da BiH bude stabilna i sigurna, ali cijeni da ove dvije zemlje mogu ostvariti znatno bolju suradnju na polju razmjene informacija u borbi protiv suvremenih sigurnosnih pretnji.

Slavko Jovičić kazao je da nema apsolutne sigurnosti u svijetu i samo se zajedničkim naporima možemo boriti protiv suvremenih globalnih pretnji.

General Laborec suglasio se s time i izrazio nadu da će suradnja BiH i Mađarske na polju obavještajno-sigurnosnog rada ubuduće biti još bolja.

Sastanak i radni ručak s brigadnim generalom Laszлом Balatijem, glavnim ravnateljem Državne sigurnosno-tehničke službe

General Balati sa svojim je suradnicima predstavio rad Državne sigurnosno-tehničke službe. Kako je istaknuo, to je služba koja primjenjuje posebne istražne radnje, poput zakonitog presretanja telekomunikacija, praćenja internetskog servisa, video- i audionadzor objekata i sl.

Naglasio je kako se rad Službe odvija sukladno zakonom utvrđenim procedurama. Odobrenja za primjenu posebnih istražnih radnji daju nadležni sudovi na prijedlog tužitelja.

Prema njegovim riječima, do sada nisu imali problema glede zloporaba navedenih radnji, no redovno poduzimaju sve potrebne mjere i aktivnosti kako do toga ne bi ni došlo.

Jedna od navedenih mjera su i sigurnosne provjere, tako da svi zaposlenici prolaze kroz sigurnosne provjere.

Njihove usluge mogu koristiti sve obavještajno-sigurnosne agencije u sustavu nacionalne sigurnosti Mađarske.

Sastanak s Povjerenstvom za pitanja vanjske politike i mađarskih manjina izvan zemlje (24. 2. 2009)

U ime Povjerenstva za pitanja vanjske politike i mađarskih manjina izvan zemlje, izaslanstvo je primio predsjedatelj Zolt Nemeth sa suradnicima.

Zaželio je dobrodošlicu članovima Povjerenstva i naglasio da Mađarska ima tradicionalno dobre odnose s Bosnom i Hercegovinom, te da su događanja u BiH uvijek bila predmetom interesovanja Mađarske. Također, BiH smatraju prijateljskom zemljom i nadaju se da će ubrzo ući u EU i NATO.

U vezi s pitanjima integracija u EU i NATO, naglasili su da Mađarska prolazi teško razdoblje i da put u EU i nije bio onakav kakvim su ga očekivali. Naveli su primjere loše privatizacije državnih kompanija te da je više od 70% proizvoda u domaćim trgovinama podrijetlom iz drugih zemalja EU. Samim time domaće je gospodarstvo dovedeno u nezavidnu situaciju. U usporedbi s ostalim članicama EU, u Mađarskoj su i prosječna primanja prilično niska.

Kako su istaknuli, ovakva je situacija u najvećoj mjeri razlogom nedovoljne pripremljenosti Mađarske za ulazak u EU.

Članovi Povjerenstva naveli su da je Mađarska uvijek bila važan partner BiH, a da je i BiH zemlja u kojoj ima pripadnika mađarske nacionalne manjine te vodi računa o njihovoj zastupljenosti i u državnim tijelima. Također su naglasili povijesnu povezanost naših zemalja, pa bi do sada ostvarenu dobru saradnju trebalo daljnje unapređivati.

Sastanak s g. Györgyom Silvasyem, ministrom bez portfelja zaduženim za državne civilne sigurnosne službe (25. 2. 2009)

Ministar bez portfelja zadužen za civilne sigurnosne službe upoznao je izaslanstvo sa svojim radom. Iz njegovog se izlaganja moglo zaključiti da je funkcija ministra bez portfelja u Mađarskoj značajna kako stanovišta nadzora nad radom sigurnosnih službi tako i u pogledu njihove koordinacije. Ukratko je predstavio sigurnosni sustav Republike Mađarske i probleme s kojima se susreće u radu.

Posjet Obavještajnoj službi Republike Mađarske (25. 2. 2009)

U ime civilne Obavještajne službe izaslanstvo je primio general-bojnik dr. Zsolt Hetesy. On je ukratko predstavio rad i organizacijsku strukturu Obavještajne službe Mađarske. Također je naglasio da dobro poznaje teoriju ali i praksu parlamentarnog nadzora, te da je to bila jedna od tema kojima se bavio u svom znanstvenoistraživačkom radu.

U svojem je izlaganju pokazao da dobro poznaje Zakon o OSABiH, pri čemu je dao i ocjenu kako su tim Zakonom dane prilično velike ovlasti Povjerenstvu.

Mirko Okolić rekao je da je doprinos mađarskih stručnjaka u reformi obavještajnog sektora u BiH, a naročito g. Kalmana Kotsisa velik, te da postoje određene sličnosti u modelima nadzora.

G. Hetesy je rekao da je bit problema učinkovitog parlamentarnog nadzora, osim zakonodavstva kojim se uređuje ovo područje, i politička volja te odnos zakonodavne i izvršne vlasti.

Pri tome je naveo primjer da predstavnici stranaka koje su u izvršnoj jesu i u zakonodavnoj vlasti.

Naravno, to ni u kom slučaju ne može dovesti u pitanje činjenicu da je parlamentarni nadzor važan mehanizam zaštite ljudskih prava i nadzora nad radom obavještajnih službi.

Sastanak s Povjerenstvom za obranu i sigurnost (25. 2. 2009)

Izaslanstvo je, u ime Povjerenstva za obranu i sigurnost, primio predsjedatelj Janos Lazar sa suradnicima. Nakon međusobnog upoznavanja o radu dvaju povjerenstava, domaćini su upoznali naše izaslanstvo s problemima s kojima se suočava u obrambenom sektoru. Kako su istaknuli, iako Mađarska ima značajan angažman u NATO-vim misijama potpore miru, zbog loše ekonomske situacije suočavaju se s problemima loše popune ljudsvom.

Za primjer su naveli da je prosječna plaća vojnika u mađarskim oružanim snagama oko 250 eura, što nije motivirajući faktor za pristupanje vojsci.

Janos Lazar rekao je kako u raspravama vođenim uoči potpune profesionalizacije mađarskih oružanih snaga nije uzet u obzir socijalni aspekt služenja vojnog roka. Mišljenja je da je služenje vojnog roka imalo odgojno-obrazovni značaj, dok se danas mnogi sigurnosni problemi u Mađarskoj povezuju s mladima, što je zasigurno posljedica i nesluženja vojnog roka.

Glede metoda koje primjenjuju u svome radu, naglasio je kako su one manje-više slične suvremenim europskim praksama, te Povjerenstvo razmatra izvješća i proračun, upućuje zahtjeve i pitanja izvršnoj vlasti, a po potrebi može provoditi istrage.

Na kraju je sastanka naglašeno da bi ovakvu suradnju trebalo osvarivati i ubuduće, jer je to dobar način za rješavanje problema u području nadzora nad sigurnosnim sektorom.

Nakon sastanaka s dužnosnicima Republike Mađarske, izaslanstvo je obišlo zgradu parlamenta.

Predsjedatelj
Mr. Mirko Okolić